

ПРОГРАМА

за възстановяване и подобряване природозащитния статус на приоритетни горски местообитания на територията на ЮЗДП ДП - Благоевград в рамките на проект „Възстановяване и подобряване на природозащитния статус на приоритетни горски хабитати от мрежата Натура 2000 в България“

(LIFE16 NAT/BG/000817)

Изготвили:

инж. Юлий Сираков

инж. Иван Коюв

Съгласувал: .....

инж. Василий Маринковски

Директор проект

София, януари 2018 г.

I. Информация за проекта

Проект „Възстановяване и подобряване на природозащитния статус на приоритетни горски хабитати от мрежата Натура 2000 в България“ е съвместна инициатива на „Югозападно държавно предприятие“ ДП Благоевград (ЮЗДП ДП) и Горска семеконтролна станция - София, реализирана с финансовата подкрепа на програма LIFE 2016 на Европейската комисия.

Разработването на проекта е координирано със съответните държавни институции (МОСВ и МЗХ-ИАГ) отговарящи за управлението и опазването на държавния горски фонд и мрежата Натура 2000 в България.

За ефективното изпълнение на проекта е сформиран екип за управление, както и Консултативен съвет, включващ представители на целевите групи и заинтересованите страни по проекта, както и на ключови институции и организации.

1. Цел и очаквани резултати

Основната цел на проекта е подобряване на природозащитния статус и увеличаване покритието на 7 приоритетни горски местообитания в 6 целеви Натура 2000 зони в България, разположени на територията на ЮЗДП ДП Благоевград.

Очакваните резултати от изпълнението на проекта включват:

- Определени източници на горски репродуктивни материали от мрежата Натура 2000 в цялата страна;
- Събрани и обработени 7291.70 кг семена от 50 горско-дървесни вида, участващи в 14 приоритетни местообитания;
- Изградена инфраструктура, инсталирани оборудване за обработка на семена и автоматизирана линия за производство на фиданки (иглолистни и широколистни) с голям капацитет (1 млн. фиданки);
- Произведени над 860,000 контейнерни фиданки от приоритетни видове за възстановителните дейности по проекта;
- Възстановени 104 ха от 7 приоритетни горски местообитания в 6 Натура 2000 зони на територията на ЮЗДП ДП;
- Подобен природозащитен статус на 3 ха от местообитание 9560* в 1 Натура 2000 зона на територията на ЮЗДП ДП (BG0000360);
- Повишен капацитет на институциите и осигурена основа за мултиплициране на резултатите от проекта в България.

За оценка на напредъка относно постигане на целите и очакваните резултати по проекта са предвидени редица индикатори и изготвена система за мониторинг на напредъка по тяхното постигане.

2. Дейности

Основните предвидени дейности по проекта включват:

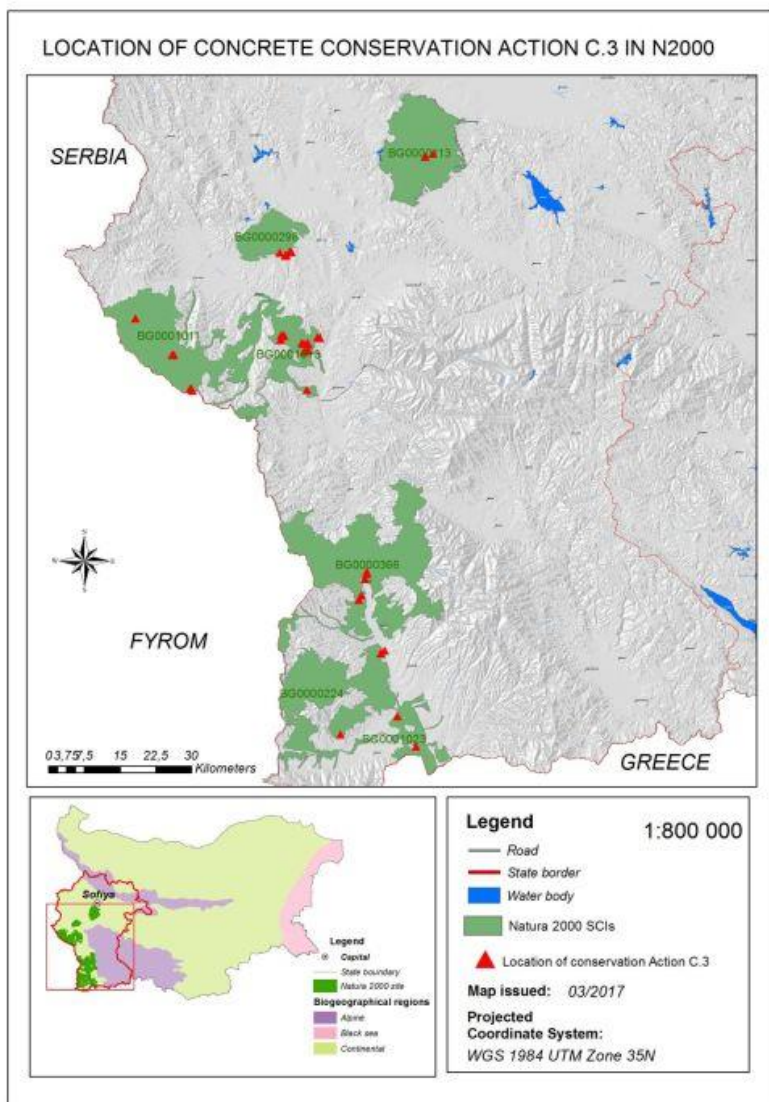
- Идентифициране на източници и събиране на горски репродуктивен материал от приоритетни видове/местообитания в цялата страна;
- Доставка и инсталиране на автоматизирана поточна линия за производство на контейнерни фиданки и свързана инфраструктура в разсадника на проекта – с. Локорско, София;
- Производство на контейнерни фиданки от събрания репродуктивен материал за възстановителните дейности по проекта;
- Възстановяване и подобряване природозащитния статус на приоритетни горски местообитания в целевите Натура 2000 зони;
- Провеждане на дейности по информация, публичност и изграждане на капацитет с цел мултиплициране резултатите от проекта на национално ниво.

3. Обхват и целеви обекти

Териториален обхват на проекта – предвидените проектни дейности ще бъдат извършени на три нива, както следва:

- Дейности по идентифициране на източници и събиране на горски репродуктивен материал – на национално ниво в Натура 2000 зони от цялата страна;
- Дейности по възстановяване и подобряване природозащитния статус на приоритетни горски местообитания – попадащи в 6 Натура 2000 зони на територията на ЮЗДП ДП;
- Дейности по информация, публичност и изграждане на капацитет – на национално ниво.

Териториалният обхват на предвидените дейности по възстановяване и подобряване природозащитния статус на приоритетни горски местообитания в целевите Натура 2000 зони на територията на ЮЗДП ДП е представен във Фиг. 1 по-долу.

Фиг. 1 Териториален обхват на директните конзервационни дейности по проекта

Разпределението на предвидените в проектното предложение обекти за възстановяване и подобряване на природозащитния статус на приоритетни горски местообитания по Натура 2000 зони и тип местообитание е представено в таблицата по-долу:

Код Н2000 зона	Име Н2000 зона	Код на хабитата	ДГС/ДЛС	площ по проекта, дка	тип дейност
BG0000224	Огражден - Малешево	91AA	Първомай	10	възстановяване
BG0000224	Огражден - Малешево	91AA	Струмяни	50	възстановяване
BG0000366	Кресна-Илинденци	91AA	Кресна	25	възстановяване
BG0000366	Кресна-Илинденци	91E0	Струмяни	65	възстановяване
BG0000366	Кресна-Илинденци	9560	Кресна	87	възстановяване
BG0001013	Скрино	91H0	Дупница	304	възстановяване
BG0001013	Скрино	91AA	Дупница	140	възстановяване
BG0001013	Скрино	91AA	Рилски манастир	12	възстановяване
BG0001013	Скрино	9180	Дупница	10	възстановяване
BG0001013	Скрино	9530	Невестино	70	възстановяване
BG0001011	Осоговска планина	91H0	Осогово	20	възстановяване
BG0001011	Осоговска планина	9530	Осогово	21	възстановяване
BG0000298	Конявска планина	91H0	Дупница	182	възстановяване
BG0000113	Витоша	4070	Витошко-Студена	30	възстановяване
BG0000113	Витоша	4070	София	14	възстановяване
BG0000366	Кресна-Илинденци	9560	Кресна	30	подобряване

Таблица 1 Разпределение на целевите обекти по Натура 2000 зони и тип местообитание

Предвидената продължителност на проекта е 4 години с начало 18.09.2017 г. и очакван край: 18.09.2021 г.

II. Същност, цели, съдържание и обхват на Програмата за възстановяване на приоритетни горски местообитания в рамките на проекта

1. Същност и законова основа

Настоящата програма е изготвена на основание Чл.42. (Изм. - ДВ, бр. 16 от 2003 г.) (1) от Закона за горите и представлява програма за залесяване по смисъла на Чл. 2. (1) и Чл. 3 от Наредба № 2 от 2 Февруари 2009 г. за залесяване и инвентаризация на горските култури (Обн. ДВ. бр. 15 от 24 Февруари 2009 г.).

Изготвянето на програмата съответства на предмета и целите за опазване в целевите Натура 2000 зони съгласно чл. 5 и чл. 8, ал.1, т.2 от ЗБР, досиетата и заповедите за обявяване на защитените зони, а именно „възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и популации на видовете, предмет на опазване в защитената зона“.

Необходимостта от възстановяване и подобряване природозащитния статус на приоритетни горски местообитания чрез залесяване и изготвянето на настоящата програма е определена от следните фактори:

- в исторически план човешката дейност е довела до значително унищожаване на естествените горски местообитания в целевите зони и замяната им от вторични местообитания, както и до промяна във видовия състав на някои местообитания (например отпадането на елшата от крайречни местообитания поради изсичане и/или подмяната с други видове);
- през последните десетилетия в целевите Натура 2000 зони е извършвана целенасочена подмяна на естествената горско-дървесна растителност с горски култури от черен и бял бор;
- част от създадените горски култури и естествените насаждения са в лошо състояние поради унищожаването и увреждането на значителни площи от горски пожари и други неблагоприятни въздействия от различен характер;
- естественото семенно възобновяване на приоритетните горски местообитания е затруднено поради зачимяване, силно антропогенно влияние, изразено главно в пашата на добитък, спецификите на терена и сухите условия на месторастене както и някои биологични особености на приоритетните горско-дървесни видове (например слабата кълняемост на жълъдите от космат дъб или семената от дървовидна хвойна);
- извършените в рамките на проекта проучвания, анализ и оценки показват, че природозащитния статус на голяма част от горските местообитания, предмет на опазване в двете целеви зони, е неблагоприятен или недостатъчно благоприятен, което налага предприемането на съответните природозащитни дейности.

Предвидените в програмата възстановителни дейности в целевите Натура 2000 зони са в съответствие и с допустимите дейности в Националната приоритетна рамка за действие (НПРД) за Натура 2000 в България – 2014-2020 г.

2. Цел на Програмата

Целта на програмата е да подпомогне възстановяването, увеличаване на покритието и подобряване на природозащитния статус на приоритетни горски местообитания, увредени от

човешка дейност и/или природни нарушения: 91AA*, 01E0*, 9560*, 91H0*, 9180*, 9530* и 4070* на териториите на 6 Натура 2000 зони: BG0000224, BG0000366, BG0001013, BG0001011, BG0000298 и BG0000113.

3. Целеви обекти, информация и консултации

Проектът е съгласуван с МОСВ на ниво кандидатстване и е получил декларация за подкрепа, подписана от Министър Ивелина Василева през 2016 г. В декларацията е посочено, че МОСВ ще наблюдава изпълнението на проекта и ще оказва необходимата административна подкрепа за реализацията на планираните дейности.

Обектите за възстановителни дейности в двете целеви Натура 2000 зони са избрани въз основа на извършена експертна оценка на моментното им състояние, степента на увреждане и нуждата от намеса за възстановяване на природозащитния статус и покритието за съответните приоритетни горски местообитания.

За целта е ползвана информация от горскостопанските планове на съответните териториални подразделения на ЮЗДП ДП, данни и картен материал от заповедите за обявяване и доклади от проучвания за целевите Натура 2000 зони, както и данни от извършения в рамките на проекта Анализ на нуждата от възстановяване на приоритетни горски местообитания от мрежата Натура 2000 в България.

Всички обекти са посетени на терен през периода октомври - декември 2017 г. от екипа на проекта съвместно с експерти от съответните териториални подразделения на ЮЗДП ДП - Благоевград и ГСС София.

При теренното обхождане на предвидените в проектното предложение обекти, експертният екип установи, че действителното състояние на голяма част от тях се отличава от това, представено при изготвянето на проекта през 2016 г. поради следните причини:

- Неточности в наличните литературни данни, ГСП и представените справки от ТП на ЮЗДП ДП, използвани като основа при разработване на проекта;
- Протичането на негативни процеси и нови природни нарушения (като големи горски пожар на територията на ДГС Кресна и ДГС Симитли през 2017 г.), които са довели до допълнителни увреждания на приоритетни горски местообитания след изготвянето на проектното предложение през 2016 г.

Поради тези причини, планираните в програмата целеви обекти по Натура 2000 зони и тип приоритетни местообитания не напълно се припокриват с първоначално заложените в проекта. Въпреки това, предвидените в настоящата програма дейности по възстановяване и подобряване природозащитния статус на приоритетни горски местообитания ще допринесат за постигане на целите на проекта, както и целите на обявяване на съответните Натура 2000 зони и приоритетите на НПРД за Натура 2000 в България (2014-2020 г.).

Също така, в настоящата програма са заложили повече площи (136.3 ха) за възстановяване и подобряване природозащитния статус на приоритетни горски местообитания от първоначално заложените в проекта (107 ха), което е направено с цел да се осигури гъвкавост в случай на непредвидени трудности и пречки при изпълнението на планираните природозащитни дейности в някой от предвидените обекти.

4. Съдържание

Програмата включва описание на целевите обекти и 16 броя технологични планове за залесяване, обхващащи общо 136,3 ха от държавните горски територии в териториалния обхват на ЮЗДП ДП - Благоевград. Изготвените технологични планове са съгласувани с експерти в съответните териториални подразделения и Централното управление на ЮЗДП ДП Благоевград, както и със съответните Регионални дирекции на горите (РДГ) към Изпълнителна агенция по горите (ИАГ). При планирането на дейностите по залесяване са спазени следните основни принципи:

- спазване на законовите изисквания по отношение управлението на мрежата Natura 2000, опазването и възстановяването на горския фонд в Р България;
- запазване на традиционния вид състав и благоприятния природозащитен статус на целевите приоритетни горски местообитания;
- запазване на естествения характер на горските местообитания чрез планиране на дейностите по залесяване на групи, включване на съпътстващи видове, които са типични за местообитанията, но нямат стопанско значение (като горскоплодни или храстови видове) и запазване естествения мозаечен състав/характер на насажденията;
- използване на подходящ репродуктивен материал с контролиран произход, осигурен в рамките на проекта;
- предвиденият бъдещ състав на насажденията е в съответствие с екологичните изисквания на избраните видове и действащата класификационна схема на типовете горски месторастения в Република България;
- предвидените дейности по почвоподготовка, залесяване и отглеждане на създадените насаждения ще бъдат извършвани предимно ръчно, без използване на тежка механизация, която може да увреди целевите местообитания.

Във връзка с конкретното състояние на обектите за залесяване и режима на тяхното стопанисване, предвиденото в програмата и технологичните планове залесяване е със следните показатели:

- ново залесяване (съгласно Чл. 8 т.1 от Наредба № 2);
- попълване на редини (съгласно Чл. 8 т.3 от Наредба № 2).

За някои от избраните обекти са предвидени дейности за залесяване в действащите горскостопански планове в съответните териториални подразделения на ЮЗДП ДП, докато за други обекти такива дейности не са предвидени, което налага съгласуването им със съответните структури на ИАГ и МОСВ.

Предвидените разпределение, площи и времевата рамка за изпълнение на планираните възстановителни дейности са представени в таблицата по-долу.

Защитена Натура 2000 зона	тип местообитание	ТП ДГС/ДЛС	подотдел	площ за залесяване /дка/	период за залесяване по години и тримесечия
Витоша	4070	Витошко - Студена	109 "9"	30	IV-2020
		София	1049 "6"	2	IV-2020
	Всичко площи в местообитанието			32	
	Общо площи в зоната			32	
Конявска планина	91Н0	Дупница	384 "p"	20	IV-2018
			382 "10"	30	I-2021
	Всичко площи в местообитанието			50	
	Общо площи в зоната			50	
Скрино	91Н0/91АА	Дупница	321 "1"	82	IV-2019
			321 "2"	40	IV-2019
			323 "1"	27	I-2020
			325 "2"	4	I-2020
			322 "6"	8	I-2020
			325 "ц"	3	I-2020
	Всичко площи в местообитанието			164	
	91Е0	Дупница	304 "3"	5	IV-2019
			322 "в"	5	IV-2019
	Всичко площи в местообитанието			10	
	9180	Дупница	304 "4"	6	IV-2019
	Всичко площи в местообитанието			6	
	9530	Невестино	300 "м"	59	II-2020
			300 "к"	5	II-2020
	Всичко площи в местообитанието			64	
91АА	Рилски манастир	1210 "10"	176	I-2021	
		1300 "4"	84	I-2020	
		1301 "2"	23	I-2020	
Всичко площи в местообитанието			283		
Общо площи в зоната			527		
Осоговска планина	9530	Осогово	509 "м"	36	II-2020
			555 "г"	42	II-2019
			556 "г"	30	II-2019

	Всичко площи в местообитанието		108		
Общо площи в зоната			108		
Кресна - Илинденци	91AA	Кресна	17 "б"	70	IV-2019
			18 "а"	4	IV-2018
			18 "б"	51	IV-2018
			18 "м"	18	IV-2018
			63 "д"	65	I-2019
			63 "ж"	21	I-2019
			66 "а"	175	I-2019
	Всичко площи в местообитанието		404		
	9560	Кресна	17 "в"	72	I-2019
			94 "б"	32	IV-2020
			327 "г"	30	IV-2020
			331 "г"	46	IV-2020
	Всичко площи в местообитанието		180		
Общо площи в зоната			584		
Огражден - Малашево	91AA	Първомай	140 "о"	12	IV-2019
		Струмяни	242 "в"	50	IV-2020
	Всичко площи в местообитанието		62		
Общо площи в зоната			62		
Общо площи за възстановяване на увредени местообитания			1363		

Таблица 2. Разпределение и времева рамка за изпълнение на предвидените възстановителни дейности по Натура 2000 зони, ТП и тип местообитание

5. Приложения към Програмата

5.1 Обяснителна записка

В записката е представена обосновка за избора на конкретните възстановителни дейности, както и подробна информация за състоянието на целевите горски местообитания във всеки предвиден обект по териториални подразделения на ЮЗДП ДП.

5.2 Технологични планове за залесяване за всеки конкретен обект

За всеки от предвидените за залесяване обекти е изготвен отделен технологичен план за залесяване съгласно изискванията на действащата нормативна уредба в горския сектор. Приложените технологични планове са одобрени/съгласувани от съответните Регионални дирекции по горите и представляват неразделна част от настоящата програма.